

Kansallinen demokratiaohjelma 2025: valmistelu- ja koordinaatioryhmän kokous 1/2020

Aika	Torstai 16.1.2020 klo 14-16
Paikka	Oikeusministeriö (OM), Eteläesplanadi 10, kh. Maakaari
Läsnäolijat	Pekka Timonen, oikeusministeriö (pj.) Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö (vpj.) Johanna Nurmi, valtiovarainministeriö Hanna Helinko, sisäministeriö Pekka Alhojärvi, maa- ja metsätalousministeriö Katariina Kuhanen, puolustusministeriö Anju Asunta, ympäristöministeriö Tommi Nieppola, liikenne- ja viestintäministeriö Rauno Merisaari, ulkoministeriö Anna Mikander, opetus- ja kulttuuriministeriö Sirpa Kekkonen, valtioneuvoston kanslia Eveliina Pöyhönen, sosiaali- ja terveysministeriö Anu Laitinen, työ- ja elinkeinoministeriö Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö
Sihteerit:	erityisasiantuntija Liisa Männistö, oikeusministeriö asiantuntija Mia Luhtasaari, oikeusministeriö

ESITYSLISTA

- Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen ja esittäytyminen**
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.01. Todettiin läsnäolijat ja käytiin esittäytymiskierros.
- Esityslistan hyväksyminen**
Esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

3 **Hankkeen toimeksianto ja tehtävät** (liitteet 3.1-3.3)

Esiteltiin hankkeen toimeksianto ja tehtävät, toimintasuunnitelmaluonnos ja kick off -tilaisuuden ohjelmaluonnos. Puheenjohtaja totesi, että demokratiaohjelma kytkeytyy tämän valmistelu- ja koordinaatiotyöryhmän lisäksi oikeusvaltion kehittämisen ja sisäisen turvallisuuden ministerityöryhmään, joka seuraa demokratiaohjelman valmistelua ja toimeenpanoa. Lisäksi oikeusministeriö asettaa kaksi parlamentaarista työryhmää, joista toinen selvittää vaali-, puolue- ja puoluerahoituslainsäädännön sekä kansalaisaloitteen kehittämistä ja toinen valmistelee avoimuusrekisteriä. Valmistelu- ja koordinaatiotyöryhmän tehtävänä on koordinoita ohjelmakokonaisuuden työskentelyä ja huolehtia siitä, että ohjelman toimeenpano pysyy aikataulussaan ja tavoitteissaan.

Niklas Wilhelmsson esitteli demokratiaohjelman taustat, valmisteluprosessin ja ensimmäisen luonnoksen toimintasuunnitelmaksi (liitteet 3.2 ja 3.3). Wilhelmssonin mukaan toimintasuunnitelmapaperin työstämiseen ei ole tarkoitus käyttää loputtomiin aikaa, vaan tavoitteena on käynnistää ohjelman toimeenpano mahdollisimman pian. Toimintasuunnitelmaan on tarkoitus koota keskeiset asiat, jotka on linjattu hallitusohjelmassa sekä muut toimenpiteet demokratian edistämiseksi. Tarvittaessa suunnitelmaa täydennetään työn edetessä. Toimintasuunnitelman pohjalta on tarkoitus laatia vuonna 2022 valtioneuvoston periaatepäätös demokratiaohjelmaksi vuoteen 2025.

Keskusteltiin toimintasuunnitelmasta. Jokaista työryhmän jäsentä pyydettiin tuomaan esiin oman ministeriönsä hankkeet ja toimenpiteet, joiden tulisi sisältyä kansalliseen demokratiaohjelmaan. Muun muassa seuraavia teemoja esitettiin sisällytettäväksi ohjelmaan: syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäisy, esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen, alkuperäiskansa saamelaisten sekä eri vähemmistöjen ja syrjinnän vaarassa olevien ryhmien osallistuminen, demokratiakehitystä uhkaavat ilmiöt (disinformaatio ym.), sote-uudistukseen liittyvät osallisuuskysymykset (osallisuus palveluissa, osallistumismahdollisuuksien kehittäminen), luottamuksen vahvistaminen demokratiaa kohtaan, kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen, kansainvälinen demokratiakehitys, hallituksen päätöksentekomenettelyjen kehittäminen.

Todettiin, että kansallisella demokratiaohjelmalla on runsaasti yhtymäkohtia monien valtioneuvostotason strategioiden ja muiden ohjelmien (esim. julkisen hallinnon strategia, Avoimen hallinnon toimintaohjelma, valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma, perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma, kansallinen lapsistrategia, ikäohjelma, TEMissä valmisteilla oleva alueiden kehittämistä koskeva päätös), hallitusohjelman lupausten, säädösvalmisteluhankkeiden (mm. saamelaiskäräjälaki) ja toimielinten (esim. romaniasiain neuvottelukunta,

vammaisten henkilöiden neuvottelukunta, Digi arkeen -neuvottelukunta) tavoitteiden kanssa. Puheenjohtaja pyysi välittämään tiedon demokraatiohjelmasta em. neuvottelukunnille ja olemaan yhteydessä työryhmän sihteeristöön yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta sopimiseksi.

Sovittiin toimintasuunnitelman valmistelun vaiheista seuraavaa:

- Sihteeristö kirjaa tässä kokouksessa esiin tuotuja asioita toimintasuunnitelmaluonnokseen ja pyytää tarvittaessa lisätietoja työryhmän jäseniltä. Työryhmän jäseniä pyydettiin toimittamaan muut kuin kokouksessa esillä olleet huomiot toimintasuunnitelmaan liittyen sihteeristölle kirjallisesti viimeistään 30.1.
- Muokattu toimintasuunnitelmaluonnos käsitellään työryhmän seuraavassa kokouksessa 10.2.
- Toimintasuunnitelmaluonnos esitellään demokraatiohjelman kick off -tilaisuudessa (14.2.), josta saadun palautteen pohjalta suunnitelmaa täydennetään/muokataan.
- Työryhmä käsittelee muokatun luonnoksen sähköpostimenettelyssä helmikuun loppuun mennessä, jonka jälkeen toimintasuunnitelma pyritään julkistamaan maaliskuun alussa.

Mia Luhtasaari esitteli luonnoksen demokraatiohjelman kick off -tilaisuuden ohjelmaksi. Ajankohdaksi esitettiin 14.2.2020 klo 12.00-15.30. Todettiin, että ohjelman tulisi olla yleisöä osallistava. Ohjelmaluonnos lähetetään työryhmälle sähköpostitse ja siihen pyydetään kommentit viimeistään 23.1.

4 **Muut asiat**

Ei muita asioita.

5 **Seuraavat kokoukset**

10.2.2020 klo 9-11, OM Eteläesplanadi 10
27.4.2020 klo 9-11, OM Eteläesplanadi 10

6 **Kokouksen päättäminen**

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.38.